

بررسی تغییرات کمی و کیفی هورالهوریه و تاثیر آن بر اکوسیستم منطقه

فیض اله مرتضی زاده (مجری، دانشجوی کارشناسی ارشد عمران - آب، دانشگاه آزاد شوشتر)

Email: morteza0991@yahoo.com

احسان دریگوند (مجری، استادیار، دانشگاه آزاد شوشتر)

Email: derikvand@yahoo.com

سیده فاطمه موسوی (همکار، کارشناس ارشد شیمی)

Email: mousavi3265@yahoo.com

چکیده

منطقه بین النهرین که شامل بزرگترین اکوسیستم آبی خاورمیانه است، مهد تمدن سومریان در بیش از 5000 سال قبل از میلاد مسیح بوده است. این اکو سیستم، همواره زیستگاه جوامع بشری و منزلگاهی مطمئن برای حیات وحش و گونه های پرندگان آبی و شیلات و منبع اقتصادی مهمی برای ساکنان منطقه بوده است. منطقه بین النهرین از یک سری آبگیرها که در اصطلاح محلی به آنها «هور» گفته می شود تشکیل شده است.

در این منطقه شاخه هایی از رودخانه های بزرگ دجله و فرات جدا شده و به هورها می ریزند. هورها به سه ناحیه اصلی شامل هوالحمار، هور مرکزی و هورالهوریه تقسیم بندی می شوند. هورالهوریه که حدود 80 کیلومتر از شمال به جنوب و 30 کیلومتر از شرق به غرب گسترش دارد، در شرق رودخانه دجله و دو کشور ایران و عراق قرار گرفته است.

ناحیه ایرانی آن به «هورالعظیم» معروف است. این هور از دو شاخه اصلی رودخانه دجله و نیز از رودخانه کرخه در شرق تغذیه می شود. آب این هور در نهایت در 15 کیلومتری القرنه عراق از طریق رودخانه الشعیب به اروند رود می ریزد. در طول حکومت رژیم بعث در عراق، اقدامات زیادی از جمله سدسازی، احداث کانال و انحراف آب، و زهکشی و توسعه کشاورزی در قسمتهای بالا دست هورها صورت گرفته است که موجب خشکیدن بخشهای عظیمی از هورها و از بین رفتن این اکوسیستم آبی شده است. در این مقاله، روند تغییرات کمی و کیفی هورها و به طور مشخص هورالعظیم بر اثر اقدامات در بالا دست حوزه بررسی شده است.

کلمات کلیدی

بین النهرین، هورالعظیم، اکوسیستم، تصاویر ماهواره ای